

Sivistysvaliokunta

Asia: Aluehallintouudistus

Viite: HE 13/2025

Sivistysala ry:n (myöhemmin Sivista) tavoitteena on, että Suomi on parhaiten koulutettujen ihmisten hyvinvoiva, avoin ja vetovoimainen maa, jossa osaamisella ja luovuudella tehdään parempaa maailmaa. Toimiva hallinto on keskeinen osa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen sujuvaa toimintaympäristöä.

Sivista pitää aluehallintouudistusta ja yhden luukun toimintaperiaatetta lähtökohtaisesti kannatettavana. Sivistysalalla aluehallintovirastojen ratkaisukäytännöissä ja ohjauksessa on ollut eriytynyttä päätöksentekoa virastojen erilaisen lainsäädäntötulkinnan takia. Valtakunnallinen virasto yhdenmukaistaa lainsäädäntötulkintaa ja mahdollistaa oikeudenmukaisemman järjestelmän eri puolella Suomea. Samalla myös oikean viranomaisen löytäminen helpottuu.

Uuden Lupa- ja valvontaviraston lakisääteinen perustehtävä olisi varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen osalta toimia lupa-, oikeusturva- ja valvontaviranomaisena. Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjät ja tuottajat ovat pitäneet kuitenkin erityisen tärkeänä aluehallintovirastojen roolia täydennyskoulutuksen ja neuvonnan tarjoajana. **Sivista korostaa, että uuden viraston tehtäviin tulee edelleen kuulua täydennyskoulutus ja neuvonta. Ne kuuluvat myös hyvän hallinnon perusteisiin.** ämä edesauttaisi lainsäädännön ja muun ohjauksen parempaa tuntemusta sivistysalalla. Sivista pitää valitettavana, että osana opetus- ja kulttuuriministeriön tuottavuusohjelmaa aluehallintovirastojen maksuttomista täydennyskoulutuksista on luovuttu vuodesta 2025 alkaen.

Sivista myös viittaa eduskunnan käsittelyssä olevaan perusopetuslain uudistamiseen (HE 212/2024), jossa ehdotetaan säädettäväksi aluehallintovirastoille oma-aloitteinen tutkimisoikeus. **Sivista ei pidä kyseistä tutkimisoikeutta tarpeellisena, vaan katsoo, että nyt ehdotettu aluehallintouudistus selkeyttää kanteluprosessia, mikä vastaa hallituksen tavoitteeseen koulujen laillisuusvalvonnan vahvistamisesta.**

Ehdotetut muutokset opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sektorilainsäädäntöön ovat pääosin teknisiä korjauksia ottamaan huomioon muuttuva organisaatorakenne sekä -termistö. Sivistalla ei ole näihin kommentoitavaa.

Uuden viranomaisen muodostamisessa lainsäädännön ja organisaatorakenteen lisäksi keskeistä on uudenlaisen toimintakulttuurin luominen. Sivista pitää tärkeänä, että hyvällä muutosjohtamisella uudistuksen hyödyt myös konkretisoituvat. Keskeistä on sujuva yhteistyö paitsi uuden organisaation sisällä myös muiden organisaatioiden kanssa – esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toimialalla Opetushallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä toimialan järjestäjien ja palveluntuottajien kanssa.

Helsingissä 24.3.2025

Sivistysala ry

Heikki Kuutti Uusitalo, johtaja, politiikka ja vaikuttaminen

Alexi Sandroos, asiantuntija, politiikka ja vaikuttaminen
aleksi.sandroos@sivista.fi, puh. +358400826363

Sivistysala tekee sinnikästä työtä koulutuksen, osaamisen ja luovuuden puolesta. Sivista edustaa 400:aa yksityistä sivistysalan työnantajaa. Jäsentemme palveluksessa on 69 000 alan ammattilaista. Olemme Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsen.